

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 13/2005 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 september 2005 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 130/2005 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Kirsi Päivänsalo, social- och hälsovårdsministeriet

- lagstiftningsråd Pasi Järvinen, arbetsministeriet
- branschchef Elina Peurala, Björneborgs arbetskraftsbyrå
- ombudsman Veikko Lahtinen, Ylöjärvi arbetskraftsbyrå
- förmånschef Suvi Onninen, Folkpensionsanstalten
- specialrådgivare Johan Åström, Finlands näringsliv
- utbildningspolitisk ombudsman Petri Lempiinen, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- ombudsman Juhani Talonen, Arbetslöshetskassornas Samorganisation.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras i det avseendet att det stöd för hemvård av barn som betalas till maken inte ska dras av på den andra makens arbetslöshetsförmån, om maken själv sköter barnet och samtidigt får moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning.

Förutsättningarna för erhållande av utbildningsdagpenning ska ändras så att minimikravet i fråga om längden för arbetslöshetsperioden före en utbildning förkortas till 65 arbetslöshets-

dagar. Villkoret gäller inte en sökande som inleder eller återupptar en utbildning som främjar yrkesfärdigheterna och som ingår i en sysselsättningsplan. Samtidigt föreslås att man förkortar det maximala sammanräknade antalet dagar för vilka utbildningsdagpenning och arbetslöshetsdagpenning betalas till 565 dagar. Den som har inlett eller återupptagit studier som ingår i en sysselsättningsplan, innan han eller hon har fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 65 dagar, ska få utbildningsdag-

penning för högst 500 dagar ökade med antalet betalda arbetslöshetsdagar innan utbildningen inleddes. Då kan även bestämmelserna om självrisktiden bli tillämpliga i fråga om utbildningsdagpenningen.

När den tid i arbete som utgör en förutsättning för utbildningsdagpenning beräknas ska som tid som jämföras med arbete beaktas även den tid för vilken sökanden har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdpenning. Som tid som jämföras med arbete beaktas också den tid under vilken sökanden har varit vårdledig eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst och den

tid under vilken sökanden har varit arbetsförmögen på grund av sjukdom, lyte eller skada och därvid fått pension eller rehabiliteringsstöd.

Om avsaknaden av allmänbildande utbildning utgör ett hinder för sysselsättning eller deltagande i yrkesutbildning och behovet av utbildning konstateras i en sysselsättningsplan, kan fullgörande av grundskolans lärokurs eller slutförande av gymnasiestudier som inlett tidigare berättiga till utbildningsdagpenning.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet finner propositionen behövlig och ändamålsenlig och tillstyrker lagförslagen.

Regeringen föreslår en sådan ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa att det stöd för hemvård av barn som betalas till maken inte ska dras av på den andra makens arbetslöshetsförmån, om maken själv sköter barnet och samtidigt får moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning. Utskottet anser att förslaget är motiverat och förbättrar barnfamiljernas ställning. Dessutom fäster utskottet vikt vid att villkoret för erhållande av utbildningsdagpenning ändras så att familjeledighet samt beväringstjänst och civiltjänst jämföras med arbetstid.

I sitt betänkande om regeringens proposition med förslag till lagstiftning om en åtgärdsmodell för sysselsättning och omställningsskydd (AjUB 6/2005 rd — RP 48/2005 rd) förutsatte utskottet att regeringen utreder möjligheterna att inkludera frivilliga studier bland de åtgärder som berättigar till tillägg för sysselsättningsplan och slopar kravet på arbetslöshet i minst 86 dagar för erhållande av utbildningsdagpenning, så att arbetslösa kan börja utbilda sig genast när arbetslösheten inträder.

Den aktuella propositionen innehåller en ändring av bestämmelserna om utbildningsdagpen-

ning: kravet på 86 arbetslöshetsdagar förkortas till 65 dagar och kravet tillämpas inte om utbildningen ingår i en sysselsättningsplan. Samtidigt föreslås att det maximala antalet ersättningsdagar för utbildningspenning och arbetslöshetsdagpenning sammantaget ändras från 586 till 565 dagar. Om utbildningen har inlett innan den sökande har fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 65 dagar, betalas utbildningsdagpenning för höst 500 dagar ökade med antalet betalda arbetslöshetsdagar innan utbildningen inleddes.

Utskottet anser det viktigt att man förkortar den arbetslöshetstid som krävs för att få utbildningsdagpenning. Med särskild tillfredsställelse noteras att ändringen som gäller att kravet på arbetslöshet slopas för dem som omfattas av omställningsskyddet har underställts riksdagen såpass snabbt.

I motiveringen hänvisas till utredningsman Pentti Arajärvis förslag till utveckling av utbildningsdagpenningen och konstateras att propositionen i princip baserar sig på dessa förslag. Utredningsman Arajärvi förslög att staten skulle förkorta kravet på arbetslöshet för utbildningsdagpenningen till 21 dagar för att få folk att snabbare söka sig till utbildning. Utskottet tillstyrker utredningsman Arajärvis syn att snabb tillgång på utbildning är av betydelse för de ar-

betslösas motivation och understryker att regeringen bör arbeta vidare på att förkorta arbetslöshetsvillkoret eller slopa det helt.

I propositionen ingår inget förslag till utbetalning av ett tillägg för sysselsättningsprogram under den tid frivilliga studier bedrivs. De åtgärder som ger rätt till tillägg för sysselsättningsprogram har avtalats mellan arbetsmarknadsorganisationerna i den inkomstpolitiska uppgörelsen för 2005—2007. Enligt erhållen utredning har social- och hälsovårdsministeriet vid utarbetandet av propositionen i samråd med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna utrett möjligheten att låta frivilliga studier ingå i de åtgärder som ger rätt till tillägg för sysselsättningsprogram, men arbetsmarknadsorganisationerna föredrar att inte avvika från sin tidigare riktlinje.

Tillägget för sysselsättningsprogram är för de arbetslösas utkomst en viktig ekonomisk förmån och riktar in de tilläggsberättigade personernas intresse på åtgärder för vilka tillägget betalas. På så sätt kommer personer i behov av utbildning att i första hand överväga arbetskraftsutbildning eller, om lämplig arbetskraftsutbildning inte finns att få, att be arbetskraftsbyrån

skaffa fram en enskild studieplats inom arbetskraftsutbildning. Att skaffa fram enskilda studieplatser är en process som belastar både den sökande och arbetskraftstjänsterna. Där krävs ingående arbetskraftspolitiska och ekonomiska överväganden och processen är tidskrävande inklusive anbudsförfarande, beslut om upphandling och träffande av avtal. Frivilliga studier kan i bästa fall inledas omedelbart. Det vore avsevärt bättre både för arbetskraftsförvaltningen och personer utan jobb om frivilliga studier räknades som ett ekonomiskt jämbördigt alternativ, vilket skulle innebära att folk kunde söka sig till utbildning utifrån kriterier baserade på innehåll snarare än form. Därför anser utskottet det viktigt att regeringen i samråd med arbetsmarknadsorganisationerna fortsätter förhandlingarna om att frivilliga studier kunde ingå i de åtgärder som ger rätt till tillägg för sysselsättningsprogram.

Utlåtande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anför

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 25 oktober 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Susanna Haapoja /cent
Roger Jansson /sv
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Rosa Meriläinen /gröna
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Markus Mustajärvi /vänst
Terhi Peltokorpi /cent
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Jaana Ylä-Mononen /cent
ers. Arto Satonen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.